

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 19. septembra 2018*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Naliehavé prejudiciálne konanie – Súdna spolupráca v občianskych veciach – Právomoc, uznávanie a výkon rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností – Medzinárodné únosy detí – Nariadenie (ES) č. 2201/2003 – Článok 11 – Žiadosť o návrat – Haagsky dohovor z 25. októbra 1980 – Návrh na vyhlásenie vykonateľnosti – Odvolanie – Charta základných práv Európskej únie – Článok 47 – Právo na účinný opravný prostriedok – Lehota na podanie odvolania – Uznesenie o vyhlásení vykonateľnosti – Výkon rozhodnutia pred jeho doručením“

V spojených veciach C-325/18 PPU a C-375/18 PPU,

ktorých predmetom sú dva návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podané rozhodnutiami Court of Appeal (Odvolací súd, Írsko) zo 17. mája 2018 (C-325/18 PPU) a zo 7. júna 2018 (C-375/18 PPU) a doručené Súdnemu dvoru 17. mája 2018 a 7. júna 2018, ktoré súvisia s konaním:

Hampshire County Council

proti

C.E.,

N.E.,

za účasti:

Child and Family Agency,

Attorney General,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predsedníčka prvej komory R. Silva de Lapuerta, sudcovia C. G. Fernlund, J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev (spravodajca) a S. Rodin,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: L. Hewlett, hlavná referentka,

* Jazyk konania: angličtina.

so zreteľom na žiadosti vnútroštátneho súdu zo 17. mája 2018 (C-325/18 PPU) a zo 7. júna 2018 (C-375/18 PPU), doručené Súdnemu dvoru 17. mája 2018 a 7. júna 2018, o rozhodnutie prejudiciálnych otázok v naliehavom konaní, v súlade s článkom 107 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora,

so zreteľom na rozhodnutie prvej komory z 11. júna 2018 vyhovieť týmto žiadosťiam,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 13. júla 2018,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Hampshire County Council, v zastúpení: D. Day, barrister, ktorého menoval V. Pearce, solicitor,
- N.E. a C.E., v zastúpení: N. Jackson, SC, B. Shipsey, SC, B. McKeever, BL, a K. Smyth, solicitor,
- Attorney General, v zastúpení: M. Browne, J. McCann a M. A. Joyce, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci A. Finn, BL, a G. Durcan, SC,
- Írsko, v zastúpení: J. McCann, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci G. Durcan, SC, a A. Finn, BL,
- vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: R. Fadoju a C. Brodie, splnomocnené zástupkyne, za právnej pomoci: E. Devereux, QC,
- česká vláda, v zastúpení: J. Vláčil, splnomocnený zástupca,
- poľská vláda, v zastúpení: M. Nowak, splnomocnený zástupca,
- Európska komisia, v zastúpení: M. Wilderspin, splnomocnený zástupca,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 7. augusta 2018,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu článku 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), ako aj článku 11 a článku 33 ods. 5 nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000 (Ú. v. EÚ L 338, 2003, s. 1; Mím. vyd. 19/006, s. 243).
- 2 Tieto návrhy boli podané v rámci sporu medzi Hampshire County Council (Rada grófstva Hampshire, ďalej len „HCC“) na jednej strane a C.E. a N.E. na druhej strane (ďalej len „dotknutí rodičia“) vo veci návratu troch maloletých detí (ďalej len „tri deti“) do Spojeného kráľovstva, ktoré boli premiestnené do Írska dotknutými rodičmi s cieľom vyhnúť sa tomu, aby bol týmto deťom ustanovený opatrovník, a vo veci návrhu podaného týmito rodičmi v Írsku na vydanie nariadenia na účely prerušenia konania o osvojení najmladšieho z týchto troch detí a prípadne ďalších detí v Spojenom kráľovstve.

Právny rámec

Medzinárodné právo

3 Cieľom Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí uzatvoreného v Haagu 25. októbra 1980 (ďalej len „Haagsky dohovor z roku 1980“) je, ako vyplýva z jeho úvodných ustanovení, najmä ochrana dieťaťa na medzinárodnej úrovni pred škodlivými účinkami neoprávneného premiestnenia alebo zadržania a stanovenie postupov na zabezpečenie urýchleného návratu dieťaťa do štátu jeho obvyklého pobytu. Tento dohovor nadobudol účinnosť 1. decembra 1983 a všetky členské štáty Európskej únie sú jeho zmluvnými stranami.

4 Článok 1 Haagskeho dohovoru z roku 1980 uvádza:

„Cieľom tohto dohovoru je:

- a) zabezpečiť okamžitý návrat detí, ktoré boli neoprávnene premiestnené do niektorého zmluvného štátu alebo sú v ňom zadržované, a
- b) zabezpečiť, aby opatrovnícke práva [práva osobnej starostlivosti – *neoficiálny preklad*] a práva styku podľa právneho poriadku jedného zmluvného štátu sa účinne dodržiavali v ostatných zmluvných štátoch.“

5 Podľa článku 3 tohto dohovoru:

„Premiestnenie alebo zadržanie dieťaťa sa považuje za neoprávnené, ak:

- a) je porušením opatrovníckeho práva [práva osobnej starostlivosti – *neoficiálny preklad*], ktoré nadobudla osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba buď spoločne, alebo samostatne podľa právneho poriadku štátu, na ktorého území malo dieťa svoj obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním, a
- b) v čase jeho premiestnenia alebo zadržania sa toto právo aj skutočne vykonávalo buď spoločne, alebo samostatne, alebo by sa takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu či zadržaniu.

Opatrovnícke právo [práva osobnej starostlivosti – *neoficiálny preklad*] uvedené v písmene a) možno nadobudnúť najmä priamo zo zákona alebo na základe rozhodnutia súdu alebo správneho orgánu, alebo na základe dohody platnej podľa právneho poriadku tohto štátu.“

6 Článok 12 uvedeného dohovoru stanovuje:

„Ak bolo dieťa neoprávnene premiestnené alebo zadržané podľa článku 3 a v deň začatia konania pred justičným alebo správnym orgánom zmluvného štátu, v ktorom sa dieťa nachádza, neuplynula odo dňa neoprávneného premiestnenia alebo zadržania lehota jedného roka, nariadi príslušný orgán okamžite návrat dieťaťa.

...“

7 Článok 13 Haagskeho dohovoru z roku 1980 stanovuje:

„Bez ohľadu na ustanovenie predchádzajúceho článku justičný alebo správny orgán dožiadaného štátu nemusí nariadiť návrat dieťaťa, ak osoba, inštitúcia alebo iná právnická osoba, ktorá nesúhlasí s jeho vrátením, preukáže, že:

...

b) existuje vážne nebezpečenstvo, že návrat by dieťa vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo ho inak priviedol do neznesiteľnej situácie.

...“

Právo Únie

8 Odôvodnenia 12, 17, 21 a 33 nariadenia č. 2201/2003 znejú takto:

„(12) Kritériá právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností, upravené týmto nariadením, sú tvorené tak, aby zodpovedali najlepšiemu záujmu dieťaťa, najmä kritériu blízkosti...“

...

(17) V prípadoch neoprávneného premiestnenia alebo zadržovania dieťaťa sa má bez odkladu dosiahnuť návrat dieťaťa, a na tento účel by sa mal naďalej uplatňovať Haagsky dohovor [z roku 1980], doplnený ustanoveniami tohto nariadenia, najmä jeho článkom 11. Súdny členský štát, do ktorého bolo dieťa neoprávnene premiestnené alebo v ktorom je zadržované, majú mať možnosť zabrániť jeho návratu v osobitných a náležite odôvodnených prípadoch. Takéto rozhodnutie by sa však mohlo nahradiť následným rozhodnutím súdu členského štátu, v ktorom malo dieťa svoj[ý] obvyklý pobyt predtým, než došlo k neoprávnenému premiestneniu alebo zadržaniu. Ak by takýto rozsudok ukladal návrat dieťaťa, návrat by sa mal uskutočniť bez potreby osobitného konania o uznaní a výkone takéhoto rozsudku v členskom štáte, do ktorého bolo dieťa premiestnené alebo v ktorom je zadržované.

...

(21) Uznávanie a výkon rozsudkov vydaných v členskom štáte sa má zakladať na zásade vzájomnej dôvery a dôvody neuznania by sa mali obmedziť na najnutnejšie minimum.

...

(33) Toto nariadenie uznáva základné práva a dodržiava zásady [Charty]. Predovšetkým sa snaží zabezpečiť rešpektovanie základných práv dieťaťa, ako je ustanovené v článku 24 [Charty].“

9 Článok 1 nariadenia č. 2201/2003, nazvaný „Rozsah pôsobnosti“, vo svojich odsekoch 1 až 3 uvádza:

„1. Toto nariadenie sa uplatňuje bez ohľadu na povahu súdu v občianskych veciach, ktoré sa vzťahujú na:

...

b) nadobúdanie, výkon, prenesenie, obmedzenie alebo odňatie rodičovských práv a povinností.

2. Záležitosti uvedené v odseku 1 písm. b) sa môžu týkať najmä:

a) opatrovníckeho práva [práva osobnej starostlivosti – *neoficiálny preklad*] a práva styku s dieťaťom;

...

3. Toto nariadenie sa nevzťahuje na:

...

b) rozhodnutia o osvojení, na opatrenia predchádzajúce osvojeniu alebo na vyhlásenie osvojenia za neplatné alebo na jeho zrušenie;

...“

10 Podľa článku 2 nariadenia č. 2201/2003:

„Na účely tohto nariadenia:

1. pojem ‚súd‘ označuje všetky orgány v členských štátoch s právomocou vo veciach, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia podľa článku 1;

...

7. pojem ‚rodičovské práva a povinnosti‘ označuje všetky práva a povinnosti týkajúce sa osoby alebo majetku dieťaťa, ktoré nadobudla fyzická osoba alebo právnická osoba rozsudkom, zo zákona alebo na základe dohody, ktorá má právne účinky. Tento pojem zahŕňa opatrovnícke právo [práva osobnej starostlivosti – *neoficiálny preklad*] a právo styku s dieťaťom;

8. pojem ‚nositeľ rodičovských práv a povinností‘ označuje každú osobu, ktorá má rodičovské práva a povinnosti k dieťaťu;

9. pojem ‚opatrovnícke právo‘ [‚práva osobnej starostlivosti‘ – *neoficiálny preklad*] zahŕňa práva a povinnosti súvisiace s osobnou starostlivosťou o dieťa, najmä právo určiť miesto pobytu dieťaťa;

...

11. pojem ‚neoprávnené premiestnenie alebo zadržiavanie‘ znamená premiestnenie alebo zadržiavanie dieťaťa, ak:

a) je porušením opatrovníckeho práva [práva osobnej starostlivosti – *neoficiálny preklad*] nadobudnutého rozsudkom, zo zákona alebo dohodou, ktorá má právne účinky, podľa práva členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním;

a

b) za predpokladu, že v čase premiestnenia alebo zadržania sa toto opatrovnícke právo [práva osobnej starostlivosti – *neoficiálny preklad*] aj skutočne vykonávalo, buď spoločne alebo samostatne, alebo by sa bolo takto vykonávalo, ak by nedošlo k premiestneniu alebo zadržaniu. Opatrovnícke právo [práva osobnej starostlivosti – *neoficiálny preklad*] sa považuje za vykonávané spoločne, ak na základe rozsudku alebo zo zákona jeden nositeľ rodičovských práv a povinností nemôže rozhodnúť o mieste pobytu dieťaťa bez súhlasu druhého nositeľa rodičovských práv a povinností.“

11 Článok 11 nariadenia č. 2201/2003, nazvaný „Návrat dieťaťa“, uvádza:

„1. Keď osoba, orgán alebo iný subjekt, ktorý vykonáva opatrovnícke právo [právo osobnej starostlivosti – *neoficiálny preklad*], podá žiadosť na príslušné orgány členského štátu o vydanie rozsudku podľa [Haagskeho dohovoru z roku 1980], aby dosiahla návrat dieťaťa, ktoré bolo neoprávnené premiestnené alebo zadržané v inom členskom štáte ako členskom štáte, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, uplatňujú sa odseky 2 až 8.

...

3. Súd, ktorému sa podala žiadosť o návrat dieťaťa podľa odseku 1, koná o žiadosti urýchlene najrýchlejšími postupmi, ktoré mu poskytuje vnútroštátny právny poriadok.

Bez toho, aby bola dotknutá prvá veta tohto odseku, súd vydá rozsudok najneskôr do šiestich týždňov od podania žiadosti, ak tomu nebránia výnimočné okolnosti.

...

6. Ak súd vydal príkaz o nevrátení podľa článku 13 Haagskeho dohovoru z roku 1980, musí okamžite, buď priamo alebo prostredníctvom svojho ústredného orgánu, zaslať odpis súdneho príkazu o nevrátení a súvisiace písomnosti, najmä záznam súdnych pojednávaní, súdu s právomocou alebo ústrednému orgánu členského štátu, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, podľa vnútroštátneho práva. Súdu sa musia všetky uvedené písomnosti zaslať do jedného mesiaca od dátumu príkazu o nevrátení.

7. Ak súdy v členskom štáte, v ktorom malo dieťa obvyklý pobyt bezprostredne pred neoprávneným premiestnením alebo zadržaním, nezačali konanie na návrh jedného z účastníkov, súd alebo ústredný orgán, ktorému sa zašlú informácie uvedené v odseku 6, musí o tom informovať účastníkov a vyzvať ich, aby urobili svoje podania na súd v súlade s vnútroštátnym právom do troch mesiacov od dátumu oznámenia, aby súd mohol preskúmať otázku opatrovníckeho práva [práva osobnej starostlivosti – *neoficiálny preklad*] k dieťaťu.

Bez toho, aby boli dotknuté kritéria právomoci uvedené v tomto nariadení, súd ukončí konanie, ak v uvedenej lehote nedostal žiadne podania.

8. Bez ohľadu na rozsudok o nevrátení podľa článku 13 Haagskeho dohovoru z roku 1980 každý následný rozsudok požadujúci návrat dieťaťa vydaný súdom, ktorý má právomoc podľa tohto nariadenia, sa vykonáva... na účely zabezpečenia návratu dieťaťa.“

12 Článok 19 nariadenia č. 2201/2003 týkajúci sa prekážky začatej veci vo svojich odsekoch 2 a 3 uvádza:

„2. Ak sa vedú konania týkajúce sa rodičovských práv a povinností k tomu istému dieťaťu a s rovnakým predmetom konania na súdoch rôznych členských štátov, súd, ktorý začal konať ako druhý, aj bez návrhu preruší konanie, až kým sa nepotvrdí právomoc súdu, ktorý začal konať ako prvý.

3. Keď sa potvrdí právomoc súdu, ktorý ako prvý začal konať, súd, ktorý začal konať ako druhý, odmietne vykonávať svoju právomoc v prospech tohto súdu.

V takom prípade účastník, ktorý podal návrh súdu, ktorý začal konať ako druhý, môže podať svoj návrh na súd, ktorý začal konať ako prvý.“

13 Podľa článku 20 nariadenia č. 2201/2003:

„1. V nalievavých prípadoch nebránia ustanovenia tohto nariadenia súdom členského štátu prijať predbežné opatrenia, vrátane ochranných opatrení, s ohľadom na osoby alebo majetok v tomto štáte, ktoré sú dostupné podľa práva tohto členského štátu, aj keby podľa tohto nariadenia mal právomoc rozhodovať vo veci samej súd iného členského štátu.

2. Platnosť opatrení uvedených v odseku 1 zanikne, len čo súd členského štátu, ktorý má právomoc podľa tohto nariadenia rozhodovať vo veci samej, prijal opatrenia, ktoré považoval za primerané.“

14 Článok 23 tohto nariadenia, nazvaný „Dôvody neuznania rozsudkov týkajúcich sa rodičovských práv a povinností“, vymenúva okolnosti, za ktorých sa rozsudok vydaný vo veci rodičovských práv a povinností neuzná.

15 V súlade s článkom 26 uvedeného nariadenia sa rozsudok za žiadnych okolností nesmie preskúmať z hľadiska rozhodnutia vo veci samej.

16 V kapitole III oddiele 2 nariadenia č. 2201/2003 článok 28, nazvaný „Vykonateľné rozsudky“, uvádza:

„1. Rozsudok o výkone rodičovských práv a povinností k dieťaťu vydaný v členskom štáte, ktorý je vykonateľný v tomto členskom štáte a ktorý bol doručený, sa vykoná v inom členskom štáte, ak tam bol vyhlásený za vykonateľný na návrh zainteresovaného účastníka.

...“

17 Podľa článku 31 nariadenia č. 2201/2003:

„1. Súd, na ktorý bol podaný návrh [na vyhlásenie vykonateľnosti], vydá bezodkladne rozhodnutie. Osoba, proti ktorej sa o výkon žiada, ani dieťa, nemá v tomto štádiu právo robiť žiadne podania k návrhu.

2. Návrh možno zamietnuť len z niektorého z dôvodov uvedených v článkoch 22, 23 a 24.

3. Za žiadnych okolností sa nesmie rozsudok preskúmať z hľadiska rozhodnutia vo veci samej.“

18 Článok 33 nariadenia č. 2201/2003, nazvaný „Odvolanie proti rozhodnutiu“, uvádza:

„1. Proti rozhodnutiu o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti sa môže odvolať každý z účastníkov.

...

3. Vo veci odvolania sa koná v súlade s procesnými predpismi, ktoré upravujú sporové konanie.

...

5. Odvolanie proti vyhláseniu vykonateľnosti sa musí podať do jedného mesiaca od jeho doručenia. Ak má účastník, proti ktorému sa žiada o výkon, obvyklý pobyt v inom členskom štáte, než v ktorom sa vydalo vyhlásenie vykonateľnosti, lehota na odvolanie je dva mesiace a začína plynúť odo dňa doručenia buď tejto osobe do jej vlastných rúk alebo do miesta jej pobytu. Predĺženie tejto lehoty s ohľadom na vzdialenosť nie je prípustné.“

19 Podľa článku 60 nariadenia č. 2201/2003:

„Vo vzťahoch medzi členskými štátmi má toto nariadenie prednosť pred týmito dohovormi v rozsahu, v ktorom sa týka otázok upravených týmto nariadením:

...

e) Haagsky dohovor o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí z 25. októbra 1980.“

Írske právo

- 20 Ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-325/18, predpis 42A Rokovacieho poriadku vyšších súdov, ktorý zaviedol Statutory Instrument č. 9 z roku 2016 [Rokovací poriadok vyšších súdov (právomoc, uznávanie a výkon rozhodnutí z roku 2016)], ukladá v pôvodnom znení z roku 1989 automatické prerušenie výkonu rozhodnutia o nariadení výkonu až do rozhodnutia o opravnom prostriedku. Pravidlo o automatickom prerušení konania sa však vo veciach patriacich do rozsahu pôsobnosti nariadenia č. 2201/2003 nepovažovalo za vhodné. Uvedený predpis 42A pravidlo 10 ods. 2 bod ii) teraz uvádza, že „k výkonu rozsudku alebo rozhodnutia môže dôjsť pred uplynutím“ predmetnej lehoty na podanie opravného prostriedku.
- 21 V súlade s predpisom 42A pravidlom 10 ods. 2 bodom iii) Rokovacieho poriadku vyšších súdov má rozhodnutie konštatujúce vykonateľnosť obsahovať informáciu, ktorá uvádza, že „výkon rozsudku alebo rozhodnutia možno odložiť na žiadosť podanú súdu, pokiaľ bol v členskom štáte pôvodu podaný riadny opravný prostriedok“.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 22 Dotknutí rodičia, britskí štátni príslušníci, ktorí sú manželmi a žili spolu v Spojenom kráľovstve, prišli 5. septembra 2017 trajektom do Írska s tromi deťmi, z ktorých sa jedno narodilo dva dni predtým. Pani E. je matkou troch detí a pán E. je otcom len najmladšieho z troch detí.
- 23 Dve staršie deti boli predmetom rozhodnutí o dočasnej starostlivosti prijatých v Spojenom kráľovstve v júni 2017. HCC už totiž vyjadrila o túto rodinu svoje obavy, najmä z hľadiska úrovne hygieny v domácnosti, schopnosti rodičov usmerňovať správanie svojich detí, domáceho násillia v priebehu predošlých vzťahov a problémov s návykovými látkami. Ukázalo sa tiež, že jedno z detí bolo zranené spôsobom, ktorý nebol náhodný, a nebolo možné vylúčiť, že ho spôsobil pán E.
- 24 Dňa 8. septembra 2017 z dôvodu obáv britských verejných orgánov týkajúcich sa bezpečnosti detí High Court of Justice (England and Wales) [Vrchný súd (Anglicko a Wales), Spojené kráľovstvo] vydal uznesenie o ustanovení súdneho opatrovníka všetkým trom deťom, pričom práva osobnej starostlivosti o deti priznal HCC (ďalej len „uznesenie o ustanovení opatrovníka“), ktoré zahŕňa aj súdny príkaz na návrat uvedených troch detí (ďalej len „príkaz na návrat“).
- 25 V ten istý deň HCC kontaktovala svoj írsky náprotivok, Child and Family Agency (Úrad ochrany detí a rodiny, Írsko, ďalej len „úrad“), ktorý oboznámila o svojom úmysle navrhnúť High Court (England and Wales) [Vrchný súd (Anglicko a Wales)] vydanie rozhodnutia o návrate uvedených troch detí. Úrad odpovedal, že také rozhodnutie bude musieť byť vykonané v súlade s nariadením č. 2201/2003. Neskôr, v ten istý deň, HCC informovala úrad, že rozhodnutie o návrate bolo v ten istý deň týmto súdom prijaté.

- 26 V bydlisku rodiny E. v Írsku sa uskutočnilo viacero návštev, ale úrad neobjavil vo vzťahu k deťom nič znepokojujúce. Dotknutí rodičia úradu uviedli, že dostali odporúčanie dostaviť sa do Írska, aby sa vyhli orgánom sociálnej starostlivosti a umiestneniu svojich troch detí.
- 27 Úrad týchto rodičov informoval, že bude požadovať vydanie rozhodnutia o dočasnom umiestnení týchto troch detí založené na informáciách poskytnutých HCC. Rovnako ich informoval, že HCC by mohla navrhnúť High Court (Vyšší súd, Írsko), aby pristúpil k uznaniu príkazu na návrat troch detí, a že ak by súd tomuto návrhu vyhovel, tieto deti by sa museli vrátiť do Spojeného kráľovstva.
- 28 Dňa 14. septembra 2017 District Court (Okresný súd, Írsko) zveril tri deti do dočasnej starostlivosti úradu, ktorý ich umiestnil do pestúnskej starostlivosti. Dotknutí rodičia s týmto dočasným umiestnením súhlasili, ale bez toho, aby uznali jeho opodstatnenosť. Úrad zorganizoval stretnutie týkajúce sa plánu starostlivosti s rodičmi. Rodičia boli výslovne informovaní o tom, že HCC má v úmysle navrhnúť výkon rozhodnutia o návrate, ktoré bolo práve prijaté High Court (England and Wales) [Vrchný súd (Anglicko a Wales)] prostredníctvom návrhu v nesporovom konaní podanom na High Court (Vyšší súd, Írsko) s cieľom, aby sa deti vrátili do Spojeného kráľovstva.
- 29 Dňa 21. septembra 2017 High Court (Vyšší súd, Írsko) prijal v súlade s kapitolou III nariadenia č. 2201/2003 uznesenie, ktorým uznal uznesenie o ustanovení opatrovníka a nariadil, aby toto rozhodnutie „bolo na tomto území vykonané“ (ďalej len „uznesenie *ex parte*“). V ten istý deň boli všetky tri deti odovzdané sociálnym pracovníkom HCC a vrátili sa do Spojeného kráľovstva.
- 30 Orgány sociálnej starostlivosti HCC výslovne svoj írsky náprotivok požiadali, aby nekontaktoval dotknutých rodičov, pretože sa domnievali, že existuje riziko úteku. Dotknutí rodičia teda boli telefonicky informovaní až následne, konkrétne v deň návratu troch detí, a uznesenie *ex parte* im bolo formálne doručené až v nasledujúci deň.
- 31 Títo rodičia sa usilovali podať proti uzneseniu o ustanovení opatrovníka odvolanie, ale 9. októbra 2017 im Court of Appeal (England and Wales) [Odvolací súd (Anglicko a Wales)] odmietol vydať povolenie na podanie odvolania.
- 32 Dňa 24. novembra 2017 podali na High Court (Vyšší súd, Írsko) odvolanie proti uzneseniu *ex parte*. Dňa 18. januára 2018 bolo toto odvolanie, ktoré bolo podané dva dni po uplynutí lehoty upravenej v článku 33 ods. 5 nariadenia č. 2201/2003, odmietnuté ako oneskorene podané z toho dôvodu, že lehota upravená týmto ustanovením je lehotou verejného poriadku a konajúci súd nemá právomoc ju predĺžiť. Proti tomuto rozhodnutiu dotknutí rodičia podali ďalší opravný prostriedok na vnútroštátny súd.
- 33 Za týchto okolností Court of Appeal (Odvolací súd, Írsko) vo veci C-325/18 rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Ak sa tvrdí, že deti boli neoprávnene premiestnené z krajiny ich obvyklého pobytu do inej krajiny ich rodičmi a/alebo inými rodinnými príslušníkmi v rozpore so súdnym rozhodnutím vydaným na základe žiadosti verejného orgánu tohto štátu, je tento verejný orgán oprávnený požiadať súdy iného členského štátu o výkon súdneho rozhodnutia nariaďujúceho návrat týchto detí na dané územie v súlade s ustanoveniami kapitoly III nariadenia [č. 2201/2003] alebo by taký postup viedol k neoprávnenému obchádzaniu článku 11 daného nariadenia a [Haagskeho dohovoru z roku 1980], alebo by to iným spôsobom predstavovalo zneužitie práv vyplývajúcich zo zákona zo strany predmetného štátneho orgánu?

2. Má vo veci týkajúcej sa ustanovení o výkone rozhodnutia uvedených v nariadení č. 2201/2003 vnútroštátny súd oprávnenie predĺžiť lehotu na podanie odvolania upravenú v článku 33 ods. 5 v prípade, keď je omeškanie minimálne a predĺženie lehoty by v zmysle vnútroštátneho práva bolo inak umožnené?

3. Bez toho, aby bola dotknutá druhá otázka, v prípade, ak cudzí verejný orgán premiestni deti, ako je to vo veci samej, z územia členského štátu na základe rozhodnutia na vykonanie vydaného *ex parte* v súlade s článkom 31 nariadenia č. 2201/2003, ale urobí tak predtým, ako bolo toto rozhodnutie doručené rodičom, na základe čoho im boli odňaté práva požiadať o odklad výkonu až do rozhodnutia o odvolaní, ohrozuje takého konanie podstatu rodičovských práv v zmysle článku 6 [Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd podpísaného v Ríme 4. novembra 1950] alebo článku 47 Charty, a teda na základe toho by malo byť predĺženie lehoty (upravené v článku 33 ods. 5 tohto nariadenia) umožnené?“
- 34 Dotknutí rodičia následne podali na vnútroštátny súd návrh na nariadenie predbežného opatrenia na účely prerušenia konania o osvojení troch detí.
- 35 HCC oznámila svoj úmysel pristúpiť len k osvojeniu najmladšieho dieťaťa, keďže dve ďalšie deti v súčasnosti bývajú v Spojenom kráľovstve s otcom jedného z nich.
- 36 HCC bola označená za „účastníka konania“ sporu vo veci samej, ale sa na tomto konaní pred vnútroštátnym súdom nezúčastnila a nevykonala ani svoje právo byť vnútroštátnym súdom vypočutá.
- 37 Za týchto podmienok Court of Appeal (Odvolací súd, Írsko) vo veci C-375/18 rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:
- „Je v súlade s právom Únie a najmä s ustanoveniami [nariadenia č. 2201/2003], ak súdy jedného členského štátu nariaďia predbežné opatrenie (ochranné opatrenia) povahy *in personam* voči verejnemu orgánu iného členského štátu, ktoré zakazuje tomuto orgánu začať konanie o adopcii detí na súdoch iného členského štátu v prípade, keď nariadenie *in personam* vyplýva z potreby chrániť práva účastníkov konania o výkone rozhodnutia podľa kapitoly III tohto nariadenia?“
- 38 Rozhodnutím predsedu Súdneho dvora z 11. júna 2018 boli veci C-325/18 a C-375/18 spojené na spoločné konanie na účely písomnej a ústnej časti konania, ako aj vyhlásenia rozsudku.

O naliehavom prejudiciálnom konaní

- 39 Vnútroštátny súd požiadal, aby sa na tento návrh na začatie prejudiciálneho konania vzťahovali ustanovenia o naliehavom konaní podľa článku 107 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora.
- 40 Na podporu svojej žiadosti vnútroštátny súd zdôrazňuje naliehavú povahu veci C-325/18 vzhľadom na konanie o osvojení detí, ktoré má začať HCC a proti ktorému matka troch detí namieta. Pokiaľ ide o najmladšie dieťa, jeho otec proti tomuto konaniu tiež namieta.
- 41 Na druhej strane vnútroštátny súd tvrdí, že návrh na začatie naliehavého prejudiciálneho konania vo veci C-375/18 vyplýva z konania o nariadení predbežného opatrenia, ktoré by pri nezačatí naliehavého prejudiciálneho konania Súdnym dvorom stratilo svoj potrebný účinok.
- 42 V tejto súvislosti treba v prvom rade uviesť, že prejednáváný návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu nariadenia č. 2201/2003, ktoré bolo prijaté najmä na základe článku 61 písm. c) ES, teraz článku 67 ZFEÚ, ustanovenia nachádzajúceho sa v hlave V tretej časti ZFEÚ, ktorá sa týka priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti. Možno teda naň uplatniť naliehavé prejudiciálne konanie.
- 43 V druhom rade treba uviesť, že konania vo veci samej sa týkajú troch detí vo veku menej ako šesť rokov, odlúčených od ich matky už takmer rok a že HCC podnikla v Spojenom kráľovstve kroky na osvojenie najmladšieho dieťaťa.

- 44 Za týchto podmienok prvá komora Súdneho dvora 11. júna 2018 na základe návrhu sudcu spravodajcu a po vypočutí generálnej advokátky vyhovel návrhu vnútroštátneho súdu, aby sa tento návrh na začatie prejudiciálneho konania prerokoval v rámci naliehavého prejudiciálneho konania.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke vo veci C-325/18

- 45 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa všeobecné ustanovenia kapitoly III nariadenia č. 2201/2003 majú vykladať v tom zmysle, že ak sa tvrdí, že deti boli premiestnené neoprávnene, rozhodnutie súdu členského štátu, v ktorom mali deti svoj obvyklý pobyt, nariaďujúce návrat týchto detí možno vyhlásiť za vykonateľné v hostiteľskom členskom štáte v súlade s jeho všeobecnými ustanoveniami.
- 46 Tento súd sa predovšetkým pýta, či HCC mala vyčerpať opravné prostriedky dostupné na základe Haagskeho dohovoru z roku 1980 v hostiteľskom členskom štáte predtým, ako sa pokúsila, tak ako to urobila, dosiahnuť uznanie a výkon uznesenia o ustanovení opatrovníka na základe kapitoly III nariadenia č. 2201/2003.
- 47 V prvom rade treba konštatovať, že hoci je cieľom tohto nariadenia, ako to vyplýva z jeho preambuly, vytvorenie justičného priestoru založeného na zásade vzájomného uznávania súdnych rozhodnutí zavedením pravidiel upravujúcich právomoc, uznávanie a výkon rozhodnutí vo veciach rodičovských práv a povinností, zatiaľ čo cieľom dohovoru je podľa jeho článku 1 písm. a) zabezpečiť okamžitý návrat detí, ktoré boli neoprávnene premiestnené do niektorého zmluvného štátu alebo sú v ňom zadržované, existuje úzka súvislosť medzi týmito dvoma nástrojmi, ktoré majú v zásade spoločný cieľ odrádzať od únosov detí medzi štátmi a v prípade únosu dosiahnuť okamžitý návrat dieťaťa do štátu jeho obvyklého pobytu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. júla 2008, Rinau, C-195/08 PPU, EU:C:2008:406, body 48 a 52).
- 48 Treba uviesť, že odôvodnenie 17 nariadenia č. 2201/2003 zdôrazňuje doplnkovú povahu tohto nariadenia, keď uvádza, že to dopĺňa ustanovenia Haagskeho dohovoru z roku 1980, ktoré sa však naďalej uplatňujú.
- 49 Článok 34 tohto dohovoru okrem toho stanovuje, že „nebráni použitiu iného medzinárodného zmluvného nástroja platného medzi štátom pôvodu a dožiadaným štátom alebo inej právnej normy dožiadaného štátu na účely dosiahnutia návratu dieťaťa, ktoré bolo neoprávnene premiestnené alebo zadržané, alebo na zabezpečenie práva styku“.
- 50 Prepojenie týchto dvoch predmetných nástrojov je spresnené v článku 11 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003, podľa ktorého súdy členského štátu musia uplatňovať odseky 2 až 8 tohto článku na konanie o návrate upravené Haagskym dohovorom z roku 1980.
- 51 Treba konštatovať, že tieto ustanovenia nevyžadujú, aby sa osoba, subjekt alebo orgán v prípade údajného medzinárodného únosu dieťaťa opierali o Haagsky dohovor z roku 1980 vtedy, keď žiadajú o okamžitý návrat dieťaťa do štátu jeho obvyklého pobytu.
- 52 Tento výklad je potvrdený článkom 60 nariadenia č. 2201/2003, z ktorého vyplýva, že toto nariadenie má prednosť pred Haagskym dohovorom z roku 1980 (rozsudok z 11. júla 2008, Rinau, C-195/08 PPU, EU:C:2008:406, bod 54).

- 53 Nositeľ rodičovských práv a povinností teda môže v súlade s ustanoveniami kapitoly III nariadenia č. 2201/2003 požiadať o uznanie a výkon rozhodnutia týkajúceho sa rodičovských práv a povinností a návratu detí prijatého príslušným súdom podľa kapitoly II oddielu 2 nariadenia č. 2201/2003, hoci nepredložil žiadosť o návrat založenú na Haagskom dohovore z roku 1980.
- 54 V druhom rade treba preskúmať, či príkaz na návrat patrí do vecnej pôsobnosti tohto nariadenia, čo C.E. spochybňuje.
- 55 Z článku 1 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 2201/2003 vyplýva, že nariadenie sa uplatňuje bez ohľadu na povahu súdu v občianskych veciach, ktoré sa vzťahujú konkrétne na nadobúdanie, výkon, prenesenie, obmedzenie alebo odňatie rodičovských práv a povinností. V tomto rámci pojem „občianske veci“ nemožno vykladať reštriktívne, ale ako samostatný pojem práva Únie, ktorý pokrýva najmä všetky žiadosti, opatrenia alebo rozhodnutia v oblasti „rodičovských práv a povinností“ v zmysle uvedeného nariadenia v súlade s cieľom, ktorý je pripomenutý v jeho odôvodnení 5 (rozsudok z 21. októbra 2015, Gogova, C-215/15, EU:C:2015:710, bod 26).
- 56 Článok 1 ods. 2 písm. a) až d) nariadenia č. 2201/2003 uvádza, že záležitosti vzťahujúce sa na rodičovské práva a povinnosti sa týkajú najmä práva osobnej starostlivosti, opatrovníctva, určenia a úloh osôb alebo subjektov, ktoré sú zodpovedné za osobu dieťaťa alebo jeho majetok, ktoré dieťa zastupujú alebo mu pomáhajú, ako aj umiestnenia dieťaťa do pestúnskej starostlivosti alebo do zariadenia starostlivosti o dieťa.
- 57 Pojem „rodičovské práva a povinnosti“ je v článku 2 ods. 7 nariadenia č. 2201/2003 predmetom širokej definície v tom zmysle, že zahŕňa všetky práva a povinnosti týkajúce sa osoby alebo majetku dieťaťa, ktoré nadobudla fyzická osoba alebo právnická osoba rozsudkom, zo zákona alebo na základe dohody, ktorá má právne účinky (rozsudky z 27. novembra 2007, C, C-435/06, EU:C:2007:714, bod 49, a z 26. apríla 2012, Health Service Executive, C-92/12 PPU, EU:C:2012:255, bod 59).
- 58 Treba konštatovať, že z výkonu právomoci ustanoviť opatrovníka súdom vyplýva výkon práv viazucich sa na blaho a výchovu detí, ktoré by za obvyklých okolností vykonávali rodičia, v zmysle článku 1 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 2201/2003 alebo aspekty viažuce sa na opatrovníctvo a poručníctvo v zmysle článku 1 ods. 2 písm. b) tohto nariadenia. Ako uviedol vnútroštátny súd, presun práva starostlivosti na správny orgán takisto patrí do pôsobnosti uvedeného nariadenia.
- 59 V tejto súvislosti z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že uznesenie *ex parte*, prijaté High Court (Vyšší súd, Írsko) v súlade s kapitolou III nariadenia č. 2201/2003, uznalo uznesenie o ustanovení opatrovníka a vyhlásilo ho za vykonateľné v Írsku.
- 60 Je nesporné, že žiadosť o návrat troch detí nebola založená na Haagskom dohovore z roku 1980 a že výrok uznesenia o ustanovení opatrovníka pozostáva z viacerých prvkov vrátane ustanovenia súdneho opatrovníka týmto deťom a príkazu na návrat. Zdá sa tak, že tento druhý uvedený výrok je dôsledkom rozhodnutia týkajúceho sa rodičovských práv a povinností a je od neho neoddeliteľný.
- 61 Z toho vyplýva, že také rozhodnutie o ustanovení opatrovníka deťom a o ich návrate, o aké ide v spore vo veci samej a ktorého vyhlásenie vykonateľnosti bolo požadované na High Court (Vyšší súd, Írsko), sa vzťahuje na nadobudnutie a/alebo výkon a/alebo obmedzenie rodičovských práv a povinností v zmysle článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 a že sa týka „práva osobnej starostlivosti“ a/alebo „opatrovníctva“ v zmysle odseku 2 tohto článku. Preto také rozhodnutie patrí do vecnej pôsobnosti tohto nariadenia.
- 62 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že všeobecné ustanovenia kapitoly III nariadenia č. 2201/2003 sa majú vykladať v tom zmysle, že ak sa tvrdí, že deti boli neoprávnene premiestnené, rozhodnutie súdu členského štátu, v ktorom mali tieto deti svoj obvyklý

pobyt, nariaďujúce návrat uvedených detí, ktoré je dôsledkom rozhodnutia týkajúceho sa rodičovských práv a povinností, možno vyhlásiť za vykonateľné v hostiteľskom členskom štáte v súlade s týmito všeobecnými ustanoveniami.

O druhej a tretej otázke vo veci C-325/18

- 63 Svojou druhou a treťou otázkou, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 33 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 v spojení s článkom 47 Charty vykladať v tom zmysle, že v takej situácii, o akú ide vo veci samej, bráni výkonu rozhodnutia súdu členského štátu, ktorým sa nariaďuje ustanovenie opatrovníka a návrat detí a ktoré je vyhlásené za vykonateľné v dožiadanom členskom štáte pred tým, než došlo k doručeniu vyhlásenia vykonateľnosti tohto rozhodnutia dotknutým rodičom, a či lehota na podanie odvolania upravená v odseku 5 tohto článku 33 musí byť uplatnená voči osobe, voči ktorej sa výkon uvedeného rozhodnutia požaduje.
- 64 Ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, predpis 42A pravidlo 10 ods. 2 písm. ii) Rokovacieho poriadku vyšších súdov stanovuje, že „k výkonu rozsudku alebo rozhodnutia môže dôjsť pred uplynutím“ lehoty na podanie odvolania.
- 65 Súdny dvor totiž rozhodol, že s cieľom vyhnúť sa tomu, aby odkladný účinok odvolania podaného proti rozhodnutiu týkajúcemu sa vyhlásenia vykonateľnosti mohol spochybníť krátku lehotu stanovenú v článku 31 nariadenia č. 2201/2003, sa rozhodnutie o umiestnení stáva vykonateľným v okamihu, keď súd dožiadaného členského štátu vyhlásil v súlade s článkom 31 vykonateľnosť tohto rozhodnutia (rozsudok z 26. apríla 2012, Health Service Executive, C-92/12 PPU, EU:C:2012:255, bod 125). Súdny dvor teda rozhodol, že s cieľom zachovať potrebný účinok nariadenia č. 2201/2003 musí byť rozhodnutie dožiadaného členského štátu o návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti prijatý obzvlášť rýchlo, pričom odvolaniam podaným proti takémuto rozhodnutiu dožiadaného štátu nemožno priznať odkladný účinok (rozsudok z 26. apríla 2012, Health Service Executive, C-92/12 PPU, EU:C:2012:255, bod 129).
- 66 Toto tvrdenie však nedáva odpoveď na osobitnú otázku, či rozhodnutie, ktoré bolo vyhlásené za vykonateľné v štádiu konania *ex parte*, možno vykonať pred tým, ako bolo doručené.
- 67 V tomto ohľade treba konštatovať, že znenie článku 33 nariadenia č. 2201/2003 samo osebe neumožňuje odpovedať na položené otázky.
- 68 Hoci totiž toto ustanovenie uvádza, že lehota na podanie odvolania proti rozhodnutiu o výkone začína plynúť od doručenia tohto rozhodnutia, nespresňuje, či k výkonu môže dôjsť pred týmto doručením.
- 69 V tomto ohľade treba pripomenúť, že funkciou požiadavky doručenia rozhodnutia, ktorým sa povoľuje výkon, je jednak chrániť práva účastníka konania, proti ktorému sa výkon navrhuje, jednak z hľadiska dokazovania umožniť presné počítanie záväznej a kogentnej lehoty stanovenej v článku 33 nariadenia č. 2201/2003 (pozri analogicky rozsudok zo 16. februára 2006, Verdoliva, C-3/05, EU:C:2006:113, bod 34).
- 70 Táto požiadavka doručenia, rovnako ako aj s tým spojené zaslanie informácií vzťahujúcich sa na odvolanie umožňujú zabezpečiť, aby účastník konania, proti ktorému sa výkon rozhodnutia požaduje, mal právo na účinný opravný prostriedok. Čiže aby bolo možné domnievať sa, že dotknutý účastník mohol v zmysle článku 33 nariadenia č. 2201/2003 proti rozhodnutiu o vyhlásení vykonateľnosti podať odvolanie, musí spoznať obsah tohto rozhodnutia, čo predpokladá, že toto rozhodnutie mu bolo doručené (pozri analogicky rozsudok zo 14. decembra 2006, ASML, C-283/05, EU:C:2006:787, bod 40).

- 71 V tomto ohľade z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že v súlade s predpisom 42A pravidlom 10 ods. 2 písm. iii) Rokovacieho poriadku vyšších súdov musí rozhodnutie konštatujúce vykonateľnosť obsahovať informáciu, ktorá uvádza, že „výkon rozsudku alebo rozhodnutia možno pozastaviť na žiadosť podanú súdu, pokiaľ bol v členskom štáte pôvodu podaný riadny opravný prostriedok“.
- 72 Možnosť požiadať v súlade s vnútroštátnym právom o odklad výkonu takého rozhodnutia totiž predstavuje podstatnú záruku základného práva na účinný opravný prostriedok a, všeobecnejšie, práva na obhajobu, ktorej možno vyhovieť, najmä ak hrozí, že výkon rozhodnutia vyvolá zjavne neprimerané následky.
- 73 Zatiaľ čo za takých okolností, ako uviedla generálna advokátka v bode 119 jej návrhov, musí mať osoba, proti ktorej sa o výkon žiada, možnosť podať odvolanie, aby mohla vzniesť najmä jeden z dôvodov neuznania upravených v článku 23 uvedeného nariadenia, treba konštatovať, že výkon príkazu na návrat, dokonca pred doručením uznesenia dotknutým rodičom, im neumožňuje sa v dostatočnom čase brániť „vyhláseniu vykonateľnosti“ v zmysle článku 33 ods. 5 nariadenia č. 2201/2003 ani v nijakom prípade požiadať o odklad výkonu rozhodnutia.
- 74 Okrem toho treba uviesť, že na pojednávaní pred Súdny dvorom HCC uviedla, že okamžitý výkon rozhodnutia sa stal nevyhnutným kvôli „riziku úteku vo všeobecnosti“. Treba však konštatovať, že deti boli od 14. septembra 2017 umiestnené v Írsku do pestúnskej starostlivosti. V dôsledku toho sa nezdá, že by výkon rozhodnutia nariaďujúceho ich návrat do Spojeného kráľovstva bol charakterizovaný osobitnou naliehavosťou.
- 75 Za týchto okolností treba konštatovať, že výkon rozhodnutia súdu členského štátu, ktoré nariaďuje ustanovenie opatrovníka a návrat detí a ktoré je vyhlásené za vykonateľné v dožiadanom členskom štáte pred tým, než dôjde k doručeniu vyhlásenia vykonateľnosti tohto rozhodnutia dotknutým rodičom, je v rozpore s článkom 33 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 v spojení s článkom 47 Charty.
- 76 Vnútroštátny súd sa tiež pýta, či sa má za takých okolností článok 33 ods. 5 nariadenia č. 2201/2003 vykladať v tom zmysle, že voči dotknutým rodičom treba uplatniť lehotu na podanie odvolania upravenú v tomto ustanovení.
- 77 V tomto ohľade treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry premlčacie lehoty vo všeobecnosti plnia funkciu zabezpečenia právnej istoty (rozsudok zo 7. júla 2016, Lebek, C-70/15, EU:C:2016:524, bod 55 a citovaná judikatúra). Okrem toho tiež najlepšiemu záujmu dieťaťa zodpovedá to, aby rozhodnutia, ktoré sa ho týkajú, bolo možné napadnúť len počas obmedzeného obdobia.
- 78 V spore vo veci samej je nesporné, že rozhodnutie o vykonateľnosti bolo skutočne dotknutým rodičom doručené.
- 79 Je pravda, že keďže k doručeniu došlo po výkone tohto rozhodnutia, rodičia boli zbavení svojho práva požiadať o odklad výkonu príkazu na návrat. Toto porušenie ich práva na obranu však nemá vplyv na lehotu na podanie odvolania, ktorá začala plynúť doručením tohto rozhodnutia.
- 80 Za takých podmienok teda konajúci súd nemôže predĺžiť lehotu na podanie odvolania upravenú v článku 33 ods. 5 nariadenia č. 2201/2003.
- 81 Vzhľadom na úvahy uvedené v bode 75 tohto rozsudku je úlohou vnútroštátneho súdu preskúmať, či mu vnútroštátne právo umožňuje pristúpiť k späťvzatiu predtým prijatého rozhodnutia vzťahujúceho sa na žiadosť o vyhlásenie vykonateľnosti.

82 Na druhú a tretiu otázku teda treba odpovedať tak, že článok 33 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 v spojení s článkom 47 Charty sa má vykladať v tom zmysle, že v takej situácii, o akú ide vo veci samej, toto ustanovenie bráni výkonu rozhodnutia súdu členského štátu, ktoré nariaďuje ustanovenie opatrovníka a návrat detí a ktoré je vyhlásené za vykonateľné v dožiadanom členskom štáte predtým, než dôjde k doručeniu vyhlásenia vykonateľnosti tohto rozhodnutia dotknutým rodičom. Článok 33 ods. 5 nariadenia č. 2201/2003 sa má vykladať v tom zmysle, že lehotu na podanie odvolania upravenú v tomto ustanovení nemôže konajúci súd predĺžiť.

O prejudiciálnej otázke vo veci C-375/18

83 Svojou štvrtou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má nariadenie č. 2201/2003 vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby v takej situácii, o akú ide vo veci samej, súd členského štátu prijal ochranné opatrenia v podobe nariadenia voči verejnému orgánu iného členského štátu, ktoré zakazuje tomuto orgánu začať na súdoch tohto iného členského štátu konanie o osvojení detí, ktoré v ňom bývajú, alebo v ňom pokračovať.

84 Treba pripomenúť, že článok 20 nariadenia č. 2201/2003 umožňuje tam uvedeným súdom nariadiť predbežné alebo ochranné opatrenia pod podmienkou, že tieto súdy nezakladajú svoju právomoc, pokiaľ ide o rodičovské práva a povinnosti, na jednom z článkov uvedených v kapitole II oddiele 2 tohto nariadenia (rozsudok z 15. júla 2010, Purrucker, C-256/09, EU:C:2010:437, bod 63).

85 Tieto súdy môžu nariadiť predbežné alebo ochranné opatrenia len pri dodržaní troch kumulatívnych podmienok, konkrétne:

- dotknuté opatrenia musia byť naliehavé,
- musia byť prijaté vo vzťahu k osobám alebo veciam, ktoré sa nachádzajú v členskom štáte, v ktorom majú tieto súdy sídlo, a
- musia mať dočasnú povahu (rozsudok z 15. júla 2010, Purrucker, C-256/09, EU:C:2010:437, bod 77 a citovaná judikatúra).

86 Z toho vyplýva, že na každé rozhodnutie, z ktorého nevyplýva, že bolo prijaté súdom, ktorý má právomoc alebo údajne má právomoc vo veci samej, sa nevyhnutne nevzťahuje článok 20 nariadenia č. 2201/2003, ale vzťahuje sa na neho len vtedy, keď spĺňa ním stanovené podmienky (rozsudok z 15. júla 2010, Purrucker, C-256/09, EU:C:2010:437, bod 78).

87 Pritom treba konštatovať, že návrh na nariadenie, o ktoré ide vo veci samej, sa netýka osôb prítomných v členskom štáte, v ktorom sídli vnútroštátny súd, a nespĺňa teda podmienku uvedenú v bode 85 tohto rozsudku.

88 Z toho vyplýva, že také ochranné opatrenie, ako je nariadenie vo veci samej, ktorého vydanie sa navrhuje súdu členského štátu voči verejnému orgánu iného členského štátu a ktorým sa má tomuto orgánu zakázať začať na súde tohto iného členského štátu konanie o osvojení detí, ktoré v ňom bývajú, alebo v tomto konaní pokračovať, nepatrí do rozsahu pôsobnosti článku 20 nariadenia č. 2201/2003.

89 Okrem toho si vnútroštátny súd želá zistiť, či by také nariadenie predstavovalo pre HCC zákaz obrátiť sa na príslušné anglické súdy, a podobalo by sa teda na formu *anti-suit injunction* zakázaného rozsudkami z 27. apríla 2004, Turner (C-159/02, EU:C:2004:228), rovnako ako aj z 10. februára 2009, Allianz a Generali Assicurazioni Generali (C-185/07, EU:C:2009:69).

- 90 Súdny dvor v týchto rozsudkoch rozhodol, že *anti-suit injunction*, konkrétne nariadenie smerujúce k zákazu začať alebo pokračovať v konaní pred súdmi iného členského štátu, je nezlučiteľné s Dohovorom z 27. septembra 1968 o právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32), rovnako ako aj s nariadením č. 44/2001, pretože také nariadenie nerešpektuje zásadu, podľa ktorej každý súd sám určuje v zmysle platných pravidiel, či má právomoc vyriešiť spor, ktorý sa mu predložil. Taký zásah do právomoci súdu iného členského štátu je okrem toho nezlučiteľný so zásadou vzájomnej dôvery, ktorá je základom zavedenia povinného systému právomocí, ktorý musia rešpektovať všetky súdy patriace do rozsahu pôsobnosti týchto právnych nástrojov (rozsudky z 27. apríla 2004, Turner, C-159/02, EU:C:2004:228, body 24 a 25; z 10. februára 2009, Allianz a Generali Assicurazioni Generali, C-185/07, EU:C:2009:69, body 29 a 30, rovnako ako aj z 13. mája 2015, Gazprom, C-536/13, EU:C:2015:316, body 33 a 34).
- 91 V prejednávanej príhode treba v súlade s touto judikatúrou usudzovať, že nariadenie č. 2201/2003, najmä jeho článok 26, neumožňuje vydať nariadenie smerujúce k udeleniu zákazu HCC začať súdne konanie v Spojenom kráľovstve týkajúce sa osvojenia detí alebo k spochybneniu právomoci anglických súdov v tejto oblasti.
- 92 Treba však konštatovať, že cieľom ani účinkom takého nariadenia, aké navrhujú dotknutí rodičia, by podľa informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom, a ako uviedla generálna advokátka v bodoch 153 a 154 jej návrhov, nebolo zabrániť HCC obrátiť sa na anglický súd v tom istom predmete, ako je predmet súdneho sporu prebiehajúceho na vnútroštátnom súde, pretože súdne konanie o osvojení začaté alebo prebiehajúce v Spojenom kráľovstve má predmet a účinky, ktoré sú odlišné od predmetu a účinkov konania na základe nariadenia č. 2201/2003 týkajúceho sa návratu detí, ktoré smeruje k zachovaniu práva na opravný prostriedok dotknutých rodičov.
- 93 Navyše podľa samotného znenia článku 1 ods. 3 písm. b) nariadenia č. 2201/2003 nepatrí rozhodnutie o tomto osvojení ani opatrenia, ktoré mu predchádzajú, do rozsahu pôsobnosti nariadenia.
- 94 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na štvrtú otázku odpovedať tak, že nariadenie č. 2201/2003 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby v takej situácii, o akú ide vo veci samej, súd členského štátu prijal ochranné opatrenia v podobe nariadenia verejnemu orgánu iného členského štátu, ktorým sa zakáže tomuto orgánu začať na súdoch tohto iného členského štátu konanie o osvojení detí, ktoré v tomto členskom štáte bývajú, alebo v tomto konaní pokračovať.

O trovách

- 95 Vzhľadom na to, že konanie má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

1. **Všeobecné ustanovenia kapitoly III nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000, sa majú vykladať v tom zmysle, že ak sa tvrdí, že deti boli neoprávnene premiestnené, rozhodnutie súdu členského štátu, v ktorom mali tieto deti svoj obvyklý pobyt, nariaďujúce návrat uvedených detí a ktoré je dôsledkom rozhodnutia týkajúceho sa rodičovských práv a povinností, možno vyhlásiť za vykonateľné v hostiteľskom členskom štáte v súlade s týmito všeobecnými ustanoveniami.**

2. Článok 33 ods. 1 nariadenia č. 2201/2003 v spojení s článkom 47 Charty základných práv Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že v takej situácii, o akú ide vo veci samej, toto ustanovenie bráni výkonu rozhodnutia súdu členského štátu, ktoré nariaďuje ustanovenie opatrovníka a návrat detí a ktoré je vyhlásené za vykonateľné v dožiadanom členskom štáte predtým, než dôjde k doručeniu vyhlásenia vykonateľnosti tohto rozhodnutia dotknutým rodičom. Článok 33 ods. 5 nariadenia č. 2201/2003 sa má vykladať v tom zmysle, že lehotu na podanie odvolania upravenú v tomto ustanovení nemôže konajúci súd predĺžiť.
3. Nariadenie č. 2201/2003 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby v takej situácii, o akú ide vo veci samej, súd členského štátu prijal ochranné opatrenia v podobe vydania nariadenia verejnému orgánu iného členského štátu, ktorým sa zakazuje tomuto orgánu začať na súdoch tohto iného členského štátu konanie o osvojení detí, ktoré v tomto členskom štáte bývajú, alebo v tomto konaní pokračovať.

Podpisy